Boomerai sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi ҮNEN

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai y..rbyriiin gazeeta

№ 266 (2299) 1937 onoi NOJAABRIIIN 20 SYBOOTO

14-xi silee garnä ULAAN-YDE goorod, BMASSR

„SSSR—209" samolioodii bederelge

Viilkins Endmontoon deere

N.juu-Ioork, 17. (TASS). Junaited Prees aagenstviin medeeschenei johoor, Viilkins bolbol sagai ularilai haizaraxii xylieeze, Endmontoon deere baina. Medeeselei johoor, Viilkins bolbol „SSSR—209" samolioodii bedereze dyyrgehenelgee hyyleer, xoito poolius şadar nauuçna baaza emxidxexiin tulada mylihen dooguur podvoodno loodkoor ajanzamda jabaxa hanaatai bainab geze Aarktika teeşe niidxe hyylşiingee niidelgiin urda tee medyylhen baina.

SSSR-ei Verxoovno Soveedai deputaadai kandidaadai tylee agitaacii yrgeneer jabuulxa

Manai Socialiis Exe oron bolbol hunguuliiin kampaaniin şiidxexii yjede şuud orood baina. Azalşan aradai niitiin suglaanuud SSR Sojuuzai Verxoovno Soveedta hungagdaxa deputaadai kandidaaduudta Exe oronoigoo erxim xybyydii debzyylen oruulaad, hungaltiin urdaxi ookrugai zybleenyydeer haişaagdan abtaad, ookruguudai hunguuliiin komiisanuudaar tedeniii registraacalagdaza baina.

Eneegeer daşaramduulan, manai arad tymen bolbol Soveed Exe orondoo, komuniis paarti ba araduudai Aguu jixe Staalin bagşada ynen şudarguu ba xizaargyi bejee ygengi baihanaa daxin daxin demonstraacalaza xaruulba.

Manai Verxoovno Soveedai deputaaduudai kandidaadta debzyylegdehen nyxedei gol şanar xadaa, komuniis paarti ba aguu jixe Staalinda ynen şudarguu, olon tymen azalşan aradai naidabariii dyyrgeze şadaxa xyse şadal ba bolьşeviig zorig myn bolno. Zişeelxede, manai Buriaad-Mongol Respyyblikehee debzyylegdehen nyxed Cedeenova Gyncen Ajuuşeejevna, Popoov Gabriiil Paavloviç ba busad xadaa eehediingee azal xydelmerieer arad zonhoo etigel naidabariii olzo abhan, komuniis paartiiin ba aguu jixe Staalinai xeregte ynen şudarguu baihanaa xaruulhan nyxed baina. Ede nyxed xadaa, azalşan aradai erxim tyleelegsed, Soveed zasagai ba Staalin tabanzilnyydei yjede jyriin azalşadhaa gyrenei xytelberilegşed boltoroo urgan debzehen paartin ba paartin bişe bolьşeviiguud myn bolno.

Mynee ede kandidaadai tylee agitaaciin xydelmeriii yrgeneer olon niitiin dunda jabuulxa yje bolood baina. Verxoovno Soveedta debzyylegdehen kandidaaduudai tylee agitaaciin xydelmeri jabuulxadaa, jamar ookrugta ballotiirovaluulxiin zybşeel ygehen bainab, tere kandidaadaigaa byxii xydelmeriii, arad zondo tuhatai jyyme byteeheniii, Leenin—Staalinai paartida ynen şudarguu baihanaa xereg deere xaruulhaniii todorxoilon xaruulza agitaaciin xydelmeriii emxidxexe johotoi. Paartin ba paartin bişe bolьşeviiguud xadaa, ene jixe xariuusalgata agitacioonno xydelmeride bygedeeree orolsoxo johotoi ba ujalgatai baina. Ede xynyydei xydelmeriii xaruulza agitaacalxa jabadal xadaa, soveed oronoi xygzeltii, sengelig xyxiyy zargalta baidalai tylee paarti ba pravitelьstviin oroldolgo, ulasxoorondiin baidalii, paarti ba nyxer Staalinai xytelberi doro soveed aradai tuilan dabahan ilaltanuud tuxai agitaaca bolzo ygexe bolno.

Tiin, ede byxii agitacioonno ba emxidxelei xydelmerinyyd bolbol uçaastaguud deere gol bolgon jabuulagdaxa johotoi. Ede byxii xydelmerinyydte ookrugai hungaltiin urda teexi zybleenyyd deere hungagdahan naidalgata niuurnuud baga bişe yyrgetei baixa johotoi baigaa. Jyyb gexede, ede naidalgata niuurnuudta hungaltiin urda teexi zybleenyyd xadaa onşolhon kandidaaduudai tylee agitaaca jabuulxa yyrge daalgaza ygehen baina.

Ene xyndete ujalgii daalgagdahan paartin ba paartin bişe bolьşeviiguud xadaa tusxaita uçaastagai byxii hungagşad bolbol tus kandidaadai tylee duugaa byrin ygexiin tylee agitacioonno xydelmeriii tolgoilon jabuulxahaa gadana, tus xydelmeriii şalgan yzeze, angiiin daisanai xarşa hedelgenyydte sag darii erid şanga soxiso ygexe johotoi baina.

Gebeş, manai Buriaad-Mongol Respyyblikiin stoliica—Ulaan-Yde, aimag ba rajoonuudii abza yzexede, hunguuliiin uçaastaguud deere agitacioonno ba emxidxelei xydelmerinyyd zarimdaa jixe dutamagaar jabuulagdadag baina. Zişeelxede, Ulaan-Yde goorodoi zarim hunguuliiin uçaastaguud deere hunguuliiin xuuliii xazagairuulxa jabadalnuud gansa bişe yzegdeheer baitar, goorodoi soveed hanaa amar huudag baina. Zarim uçaastaguud deegyyr „ybegen nahatai bolhon tula" geze spiiskede oruulagdangyi orxigdohon, baha byxeli ailnuud aad, spiiskede oruulagdangyi orxigdohonş jabadalnuud yzegdeze baina. Terenhee gadana, goorodoi bulan toxoi zaxa uçaastaguud deere agitacioonno xydelmeri ogto jabuulagdaagyi deerehee, hunguuli tuxai jyyş medexegyi xynyyd jixe olon toxiooldoxo baina.

Ede byxii agitacioonno ba emxidxelei xydelmeriiin dutamag zyilnyyd darii sagaa zahagdaza zalaruulagdaxa johotoi.

Bolьşeviig agitaaciin zebseg—xeblel gazeeta, kinoo raadioo, xuudahan zerge ali byxii zyilnyydii yrgeneer xeregleze, kandidaaduudii olon niitede hainaar tanilsuulxa, tus hungaltiin poliitikan udxa şanarii nebteryylen elidxeze, exe oronoi erxim xybyydii Verxoovno Soveedta negen duugaar hungaxiin tylee, angiiin heremzii ulam deere yrgeze hungaltada beledxexe—byxii paartin, soveed ba niitiin organizaacanuudai, ba nen tyryyn tedenei xytelberilegsedei ariuun ujalga myn.

Nyxer Staalinai kandidatuurii haişaanabdi

(Telegraamaar abtaba)

Bauuntiin aimagai niitiin organizaacanuud, azalşanai byl gemyyd priiisknyyd ba kolxoozuudai tyleelegşedei hungaltiin urda teexi aimagai zybleen nojaabriiin 16 da bolzo, tereen deere SSSR-ei Verxoovno Soveedta kandidaadnarii debzyylxe tuxai asuudal xelsebe.

Ene zybleen bolbol xamagai tyryyn araduudai voozdь nyxer Staalinai kandidatuurii jixedee haişaaza, byrin duugaa byxii Soveed araduudai duunda niilyylxe zuuraa, nyxer Staalin ba tereenei aldarta soraatniguud bolbol, gansaxan tedeenei ballotiirovaluulxa gehen ookruguudai tyryyşiin kandidaaduud bişe, xarin byxii olomilioon soveed aradai tyryyşiin kandidaadnar myn geze temdeglebe.

Tereenhee gadana azalşanai tyleelegşe ene zybleen bolbol, Sojuuzai Soveedai deputaadnarai kandidaadnarta debzyylegdehen, BK(b) P-iin moziin komiteedai negedygeer sekretaarai ujalgii dyyrgegşe nyx. **Semioon Deniisoviç Ignaatьjevai** ba BMASSR-ei Arkomsoveedai tyryylegşe nyx. **Solomoon Matveejiç Ivanoovoi** kandidatuurii, myn Nacionaalьnostinuudai Soveedai deputaadai kandidaadta debzyylegdehen, BMASSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşe nyx. Belьgaajevai kandidatuurii byrin haişaaza, duugaa niilyylxe gebe.

Jyyb gexede, ede nyxed bolbol Leenin—Staalinai paartiiin xeregei, azalşanai xeregei ynen zyrxenhee oroldolgo gargan temeseze jabaa, eerIingee aradai etigel naidabariii ynexeeree xariuulza şadaxa baihandaнь bide etigeltei bainabdi.

Zybleenei daalgabariaar garaa tabigşad:—**Byrdyykvskaja, Şraager, Iskooviç, Tiaan, Dorziijev, Çirkoov ba busad.**

SSSR-ei VERXOOVNO SOVEEDTA DEBZYYLEGDEHEN MANAI KANDIDAADUUD

Semioon Deniisoviç Ignaatьjev

Ignaatьjev Semioon Deniisoviç bolbol 1926 onhoo xoişo paartiiin geşyyn. USSR-ei Odeessiin moziin Kiirovskiin rajoondo, 1904 ondo ygeitei tariaaşanai byle soo tyrehen baina. 1912 ondo, esegiingee azal xogşoloi duuhan handarxadanь Termeez goorodto (Yzbekistaan) zeeze oşohon baigaa.

1914 ondo prixoodskoi hurguuliii dyyrgeze, xloopko seberlelgiin zavoodto neeftь zeegşe bolon orohon baina. Ene zavoodtoo, udaan bişe sag soo zabharlaza, 1918 on xyrter xydelmerilehen baina. 1918 onhoo 1920 on xyrter Byxaarskiin tymer zamai glaavna masterskoido sleesariiin gar doro huragşa bolon xydelmerilehen baigaa.

1919 ondo komsomooldo orozo, masterskoin komsomooloi kolektiivai tyryylegşe ba komsomooloi Amuu-Darьjaagai mozkoomoi geşyyn bolgon hungagdahan.

1920 onhoo 1921 on xyrter Byxaarskiin byleg seregei politotdeelai propagaandiin xeltesei naçaalьnigai tuhalagşa, Byxe Byxaarskiin onso komiisa ba Byxaarskiin respyybliikiin miliiciin glaavna ypravleenida 1921 onhoo xoişo 1922 on xyrter xariuusalgata xydelmeride xydelmerilbe.

Ede xariuusalgatai xydelmerinyydtee nyx. Ignaatьjev bolbol onso zorig gargaza, tereende daalgagdahan poliitikan ba bişeş daabarinuudii ynen zyrxenhee, şuud dyyrgeze jabahan baina.

1922 onhoo 1923 on xyrter—Tyrkestaanai KSM-ei CK-ai emxidxelei xeltesii daagşiii orologşodo hungagdahan.

1923 onhoo 1925 on xyrter—BRCS-ai Dunda Aaziiin byyroodo ba metaliistnuud ba goornorabooçinuudai sojuuzai xizkoomuudta Tyrkestaanai KSM-ei CK-ai tyleelegşe bolon xydelhen baina.

1925 onhoo 1931 on xyrter—Yzbekestaan ba Kirgiizei SSR-te profsojuuzai xytelberilxii xydelmeride jabaa.

1931 onhoo 1935 onoi sentiaabrь xyrter Byxexol boonoi, Staalinai neremzete azyiledberiiin Akadeemide huralsaba. Tus akadeemiii aviaaciin fakulьteedai talaar dyyrgeze, inzeneer-teexnig, samoliood byteelgii emxidxegşiin nere zerge olhon baina.

1935 onoi oktiaabriiin 1-hee 1937 onoi oktiaabriiin 10 xyrter BK(b) P-iin CK-ai aparaadta xariuusalgata xydelmeride baiba.

Dunda Aazida xydelmerilxe zuuraa, rajoonoi ookrugai ba moziin paartiiin komiteedai geşyyn bolgon hungagdahan baigaa.

Ene onoi oktiaabrьda Burmozkoomoi pleenymeer BK(b) P-iin MK-ai negedygeer sekretaarai ujalgii dyyrgegşede hungagdahan ba Leenin—Staalinai paartiiin ynen xybyyn, azalşanai xeregte bejee ygehen nyx. S. D. Ignaatьjevii buriaad-mongol arad bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedai Sojuuzai Soveedta kandidaad bolgon debzyylbe.

Gavriiil Paavloviç Popoov

Nyxer G. P. Popoov 1909 ondo, Tarbagatain aimagai, Bariikino tosxondo, dunda şadaltai tariaaşanai byle dotor tyree hen. Xydeegei hurguuli dyyrgeze garaad, 1931 on xyrter eerIingee azaxuida xydelhen baina.

1931 ondo Ulaan Aarmida tatagdaba. 1930-32 onuudta yrgelziin kolektivizaacalgiin yndehe huuri deere angi bolxo kulaaguudii usadxaxa xydelmeri yrgeneer jabuulagdaza, xydee huurinda angiiin temesel argagyi xursadahan baigaa.

Ene yjede Ulaan Aarmihaa tabigdahan nyx. Popoov udangyi kolxoozdo orozo, tosxonoigoo aktiviistnuudaar xamta niitiin xydelmeride aktiivna xabaadalsaza orohon baina. Tiixede, tosxonoi Soveedai geşyyn baigaad, kulaagai hyidxelgii xaira gamgyi eliryylze exilee hen. Myn kolxoozii emxidxelgiin ba poliitikan talaar bexizyylxe xeregte susaraltagyi oroldohon baixa jym.

1933 ondo Bariikinodaxi kolxoozuud negedeze, „Avangaard" geze tomoxon kolxooz bolhon ba tiixede nyx. Popoov erxim emxidxegşe gegdeze, kolxoozoigoo polevood brigaadiin brigadiir bolgogdoo hen. Nyx. Popoovoi xytelberi doro jabaa brigaada bolbol oiroxon sagta kolxooz dotoroo erxim brigaadanь bolhon ba tereenei azallaza baihan gazarhaa kolxooz bolbol bajalig urgasa abdag bolbo.

1935 onoi hyyl bagaar nyx. Popoov tyryylen Bariikino-Kliyyçevsk selьsoveedai tyryylegşiin orologşodo ba udaanь tyryylegşede hungagdahan baina. Bariikino-Kliyyçevskiin seelьsoveedai territoori deere mynee 5 kolxoozuud bii, ede kolxoozuudai kolxoozniguud şanga şadaltai, sengelig xyxiyy baidalaar xysed xangagdahan, ene zilde gektaar gazarhaa 25 ceentner xyrter şiniiciin tariaa xuriaaza abba.

Kolxooz byride klyyb bii, kolxoozuud telefoonuudaar xolbogdongi, 4 tosxoniii negedxehen radiooyyzel bii. Bygedeniitiin exin ujalgata huralga hainaar tabigdanxai, hurguulinuudanь bagşanaraar xysed xangagdahan. Kylьtyyriin talaar tuilagdahan ede amzaltanuud nyx. Popoovoi hain xytelberiiin aşa myn.

Aradai daalgabari hain dyyrgedeg, aradai xeregte ynen zyrxenhee oroldodog, azalşanai etigelii byrin xariuulaza şadaxa baihan tyleedenь, Tarbagatain aimagai azalşad nyx. G. P. Popoovii SSSR-ei Verxoovno Soveedai Nacionaalьnostinuudai Soveedai deputaadta kandidaad bolgon debzyylebe.

▽ ▽ ▽

Mariija Ulaadaajevna Xaaxalovaaji Nacionaalьnostinuudai Soveedai kandidaadta registraacalaba

Nacionaalьnostinuudai Soveedta hungaxa hungaltiin Bargazanai ookrugai hunguuliiin komiisiin zasedaani nojaabriiin 13 da bolzo togtool abhaniinь:

„SSSR-ei Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltiin tuxai Dyrimei" 60 ba 61 zyilnyydei yndeheer, BMASSR-ei Bargazanai aimagai Sangadiiin ner. kolxoozoi kolxozniguudai bygediin suglaagaar, hungaltiin urdaxi ookrugai zybleenei naidalgata niuurnuudaar ba Ulaan-Yde goorodoi fizkylьtyyriin bylgemeer SSSR-ei Verxoovno Soveedai Nacionaalьnostinuudai Soveedai deputaadai kandidaadta debzyylegden, Bargazanai hunguuliiin №314 ookrugta ballotiirovaluulxa zybşeelee ygehen—1919 ondo tyrehen, komsomooloi geşyyn, BMASSR-ei gaztarkoomai Yçstaatypravleeniiin naçaalnig, Ulaan-Yde goorodto baidag, Mariija Ulaadaajevna Xaaxalovaaji Bargazanai hunguuliiin ookrug deere Nacionaalьnostinuudai Soveedai deputaadai kandidaad bolgon registraacalaxa.

Komiisiin tyryylegşe Budaajev.

Tyryylegşiin orologşo Massoviç.

Sekretaarь Şelkoovnikov.

Geşyyd: Garmiilьkin, Kyrdiyymova, Erdenieejev, Xamnegaanov, Baldokoov, Şelkoovnikov, Moodorov".

Stydeentner hungagşadii hunguuliiin dyrimtei tanilsuulza baina

Xydee azalai Komuniis Deede Hurguuliiin paartin organizaaca bolbol 4 ba 5 daxi hunguuliiin uçaastaguudta niite propagaandiin xydelmeri jabuulza, hungagşadii hungaltada zişeete hainaar beledxexeer bexilegdehen baigaa. Paartin organizaacanь ene asuudalai jaaşagyi xariuusalgatai ba şuxala baihiinь medereze, hurguulidaa baigaa byxii xysee ene xeregte elsyylen zybeer tabihanainь yreer, 100 şaxam stydeentner bexilegdehen uçaastaguudaaraa xojor daxin zaniaati xehen baina. Ende jixenxinь gerei ezen exenernyyd xabaadalsahan baixa jym.

Hyylei yjede paartiiin Mozkoomoi togtooloor tus hurguuliin stydeentner amaraltiingaa yder Xori ba Tarbagatain rajoonuudai kolxoozuudaar garza kolxoozniguudii hunguuliin byxii materiaaltai tanilsuulza exilee. Xydee xamta 80 garan stydeentner gardag baina. Tiibeş yldegşe xysee 4-dexi uçaastagtaa propagaandiin xydelmeri jabuulxaar tabiba.

C. Nimiin.

Ispaanidaxi proontnuud deere

Centraalьna froont

Oborooniin ispaaniiin ministeerstviin medeeselei johoor, respyybliken arteleeri bolbol nojaabriiin 15-nai hyni yniversiteedei goorodto baigaa yimyyleeşenei byleg seregii buudan butargahan baina.

Karabançeelь seektorto respyyblikiinxinei seregyyd bolbol Seerro Blaankiin Xoolmiin boori şadar yimyyleeşenei poziicanuudii ezelhen baina. Iixetejee xamta respyyblikiinxin bolbol seregei goritoi xeregselnyydii ezelen abaa.

Bişe froontnuud deere jixe xubilalta boloogyi.

Aviaaciin dobtolgo

Respyyblikiinxinei gurban samoliooduud Saragoossa deegyyr razveeokalalgiin niidelgenyydii xehen baina. Yimyyleeşenei zeniit arteleeriiin xyseteixeneer buudahan baibaş, samoliooduud gemtel yzengyi poziicanuudtaa busaza jiree.

Yimyyleeşenei aviaaca bolbol Montalbaaniii (zyyn froont) boombodoo.

▽ ▽

Hungagşiin slovaarь

Goorodoi ba respyyblikiin kniizne magaziinuudta „Hungagşiin slovaarь“ (oros xelen deere) geze hajaxan xudaldaanda oroo. Propagandiist, agitaator byxende hungagşa byxende ene nomjaaşagyi tuhata baina.

Xemzyyreer zoxid, bajalig udxatai ba xyngen sentei (1 tyx. 85 myn). „Hungagşiin slovaarь“ respyyblikiin hungagşad ba agitaatornuudta jixe tuha yzyylxe baina.

Byxii foormiin hunguuliiin dokymeentnuudaar xangagdanxai „Hungaltiin tuxai dyrimii“ şine ekzempliaarnuud kniizne kiiosknuud ba magaziinuudta hajadaa xudaldagdaxa baina.

„B. M. Ynenei materiaalaar xemzee abtaba

„Aradai daisadii daldalagşad yşøø xeheeltegyi yldeed baina“.

Manai „Ynen“ gazeetiin redaakcada oktiaabriiin 20-oi yder orohon materiaalii gazeetada gargangyi, myrden xemzee abxiin tulada BMASSR-ei partkolleegida elьgeehen bainabdi. Partkolleegi bolbol ene materiaal dotor dursagdahan byxii niuurnuud rajoonoi paartin suglaan deere byrin eliryylegdeze paartin şugamaar xemzee abtahan ba sovxoozoixin xuuliiin şyyxe saaziin talaar xemzee abtahan baina.

TARIAA SOXILGII ERID ŞANGADXAXA

Ene zilde manai respyyblikiin kolxoozuud bajalig jixe urgasa abba. Xeden olon mingan gektaar tariaanai urgasii kombaajnaar xuriaahan bolboş, molotiilkoor soxigdoxo tariaan diilenxi jixenxinь baixa jym. Kolxoozuud byxii zileingee olzo xubaaza, kolxoozniguudai azalta yder deere xyrtexe tariaajiinь ygexe sag bolzor hyri dytelzel baina.

Gyrenei urdaxi ujalgaa bolzor soonь dyyrgexe, kolxoozniguudta natuuraar avaansa ygexe, MTS-tai toosoogoo xexe ba yrehenei foond xaaxa—ede şuxala asuudalnuud egeel ene tariaa soxilgo xerzerge emxidxegdehen tereen deerehee şiidxegdexe baigaa. Teed, tariaa soxilgo bolbol olonxi kolxoozuudta muugaar jabuulagdaza, geegdelte ba yrilte bolxiin ajuul jiryylze baina.

Kolxooz byxen tariaanai somolgii dyyrgee. Tariaa soxilgii xysed hainaar emxidxeze şadahan baigaa haa, bajalig urgasa bolbol kolxoozuudai ambaarta orood baixa belei. Aimagai paartin organizaacanuud bolbol tariaa soxilgo teeşe şuxala anxaral tabiaagyi, xarin „tariaan somogdonon xoinoo jaaralgyigeer soxigdono beze“ geze hanaagaa amarşahan xebertei. Ene xadaa ton buruu.

BK(b) Paartiiin Centraalьna Komiteedai ijyyntiin pleenym (1936 onoi) bolbol „tariaagaa xadaza exilhenei xoino 3-5 xonoghoo oroitongyi soxilgii zaxalza, bii byxii sloozno molotiilkonuudii yderei 20 çaashaa baga bişe sag soo xydelgexe“ geze duradxahan baina. Ene zaabarlii ilangajaa Xoriiin aikoom bodoto deere bejelyylen gyi, buzagaigaar xazagairuulza baina. Aimagai gazarai zurgaanş, maşiina traaktorai staansanuudş tariaa soxilgii erid şangadxaxa tuşaa şuxala xemzeenyydii abnagyi.

Aradai daisad, byrzyaaznonacionaliistnar bolbol maşiina traaktorai paarkii muuduulza, azalgyi bailgaxiin tulada aixabtar jixe hyidxel xehen baina. Tereen deerehee MTS-nuud xemgyi jixe gai garzada oroo. Gexe zuura, xorololgiin xoişolonguudii usadxaxiin tylee temesexe johotoi bolьşeviig temesel yşee dutamag baina. Ziişeelxede: Xezengiin MTS-ei direektor baihan aradai daisad Skovorsoov ba mixaanig Boroonikov gegşed molotiilkanuudai zahabariii zoriuuta muugaar xehen baina. Staalinai neremzete kolxoozdo elьgegdehen traaktorai sloozno molotiilko bolbol byxeli hara soo xodo ebderze, prostoi bolood, yder byride 20-30 xyn xydelmerigyi miin bainad. Tariaanai soxilgo xeleşegyi jixeer haataba. Tiigebeş, tus MTS-ei şine direekciin zyghee anxaralaa tabinagyi:

Baha Çisaaniin MTS-teş tariaa soxilgo myn udaarana. Gyrendee negeş kilograam tariaa tuşaagaadyi kolxoozuud bii. „Kominteern“ „Ulaan-Bulag“ kolxoozoi tariaanainь toog deere xaruul saxiuul ygei baina. Aduu malnuud tariaa edize, yrize ba xulagaişan xuluuza baihan uşarnuud tooloşogyi olon. Deede-Xyrbiiin „Şine azal“ kolxoozdo molotiilkoor soxiood seberlehen tariaan pooliiin staan deere saxiuul gyigeer xebtene. Kolxoozoi xytelberilegşed bolbol tariaanai tooguud deere narin şanga saxiuul tabiaagyi ohol hanaa amar baihaniii imagta daisanda tuhalza baihan xereg geze toolxo xeregtei. Hajahan, Xiaagtiin aimagta kolxoozoi toog deere saxiuul muutai baihanai gemeer daisad bolbol ajaar 1000 şaxam buxal tariaa galdahan baina. Iime zigşyyritei baidal saaşaa yrgelzelxe johogyi.

Tariaa soxilgii ene geheer şangadxaza, egeen tyryyn gyrenei urdaxi ujalgaa yter dyyrgexe şuxala. Sloozno ba xaxad sloozno, morin molotiilkonuud kolxoozuudta ba MTSnyydte janala olon bii. Tedeenii zybeer xeregleze, xysed hainaar xydelgee haa tariaa soxilgii bogonixon bolzor soo dyyrgeze şadaxa arga şadal bii baina.

Nelieed olon kolxoozuudta xododoo xydelxe molotiilьno origaada emxidxegdeegyi baina. Kolxoozniguud toog deere jireheer jyyş xexe baihanaa haisa medexegyi uşarnuud olon yzegdene. Tariaa soxilgodo xydelze baihan kolxoozniguudii sag yrgelze helgyylxe jabadal negende ezegyi baidal ba xojorto yiledberiiin byteesii baga bolgono.

Paarti ba zasagai şiidxeberiiin johoor maşaniist bolbol molotiilkiin agregaad deere naçaalьnig baixa johotoi. Tii me xadaa tedener bolbol aloolxo yysxel şadabari gargaza, emxilxe zonxilxo tuxai oroldoxo şuxala. Molotiilkiin maşaniistnarai xylehiinь tere dei azal deerehee toosozo tylexe gehen togtoolii kolxooz, MTS, aimagai gazarai tuhagbyxen xysendenь oruulxa ujalgatai,

Molotiilkonuud bolbol tyxerieen syydxe soo xydelxe johotoi. Xojor smeene bii bolgood baixada, iimeer xydelmerilxenь xesyy bişe. Tende socialiis myriisee emxidxeze tariaagaa xysed hainaar, sebereer, ton bogoni bolzor soo dyyrgexe zorilgotoibdi.

Ene talaar Zediin aimagai „Galiin Oşon“ ba Selengiin aimagai „Ulaan-Oşon“ gexe zergiin tyryy kolxoozuud erxim zişee xaruulza bainad. Tede kolxoozuud tariaagaa soxizo dyyrgeed, gyrendee tuşaaxa tariaagaa tuşaagaad, olzo urgasiin xubaarida exilze orooo.

SSSR-ei Verxoovno Soveedai hungaltiir ugtuulan kolxoozniguudai dunda poliitikan ba yiledberiiin edebxi zorigii byri erşemtelgeer xydelgexe şuxala. Ene bolbol tariaa soxilgii oiriin sag soo bytemzetei hainaar dyyrgexe xeregte amzalta olgoxonь labtai baina.

Xydeeznig nyx. Azigiirovai zurahan „Traktorlist“ geze zurag. Ene zurag respyybliklin uran haixanai vlistavkada tabigdaba. (Şaraapovai foto).

Xydøø bişegşed bişene

Xezengiin kolxoozuudai tariaan xaruulgyi baina

(Xoriiin aimaghaa, kolxoozniguudai bişeg).

Xezengiin somonoi, Staalinai neremzete ba „Komsomool“ kolxoozuud pooli deeree somonon tariaandaa jamarş saxiuul xaruul tabiaadyi bainad.

Aduu malnuud somogoinь lergede yimeldeze yder byri xeden zuun buxal tariaajinь edize, geşxeze, yrilte bolno. Gexehee baitagai, malnuud xem xemzyyrgyi jixe tariaa edihenelgee hyylde gedehee ceereze, yxexe jabadalnuud olon yzegdene. Ene meteer 20 garan mal yxehen ba adaganь 200-300 ceentner tariaanai yrilte boloo.

Iime buzagai baidalii Xezengiin MTS ba somsoveedş oroi xarnagyi. Kolxoozoi xytelberilegşed ohol nazagai zangaaraa baizal bainad. Iigeed balxada, ene manai tariaan-ynete zeeri teeşe xen anxarxa bolno geeşeb? Xoriiin aimagai prokuroor Rençinoo anxarlaa tabimaar boloo xa.

Kolxoozniguud

▽ ▽ ▽

Tariaajiinь mal edize, yrize baina

Xori. Deede-Xyrbiiin somonoi „Şine Azal“ kolxoozdo aradai daisan xorologşo Dondog Dugarai gegşe pravleeniiin tyryylegşe bolood baina. ygeregşe xabar, 60 tyrxe gyydii ynbehetezeeleer zoriuuta xangaagyi baihan deerheenь 47 gyyd unaga xajahan ba 53 tugal yxehen baixa.

Ene zilei tariaa ba ybehe xuriaalgii buzagai muugaar yngergee. 60 buxal tariaagaa malda ediyylze xosoroobo. Xeden olon malnuud tariaa edize yxee. Aradai daisan Dondog Dugarai gegşe 4-5 lamnarii kolxoozdo abaad kolxoozniguudai dunda xaldabarita niizan ybeşen taraaza baina. Dugarai gegşe aradai daisad Sylьtilmov ba Gombiin gegşedtei xani barisaatai xyn.

Kolxoozoi sociallis nangin zeeriii xorlozo ba xuluuza baihan Dondog Dugarai gegşii xeheexe tuxai aimagai organizaacanuud xatuu xemzee abxaa xairalhan şingi, abiaagyi huuna.

Sod. Solbon.

▽ ▽ ▽

Çisaaniin MTS-ei kolxoozuud tariaa tuşaalgii haatuulna

Çisaaniin MTS-te (Xoriiin aimag) xamaadaxa kolxoozuud oolbol natuur tylberiii ba yrehenei zeelilgiin busaaltii aixabtar xaşan, aalixanaar oruulza baina.

Natuur tylberi hajaar arai geze dyyrxe dytelhen baibaş, yrehenei zeelilgiin busaalta, miil 43 proceent dyyrgeed baina.

Çisaaniin somonoi Kirovai neremzete „Ulaan Bulag“, „Kominteern“ g.z. kolxoozuud yrehenei zeelilgiin busaaltada negeş kilograam tariaa tuşaagaadyi. Tariaa soxilgo ton aalixanaar jabuulagdana. Took deere saxiuul ygei.

Tiime baibaş MTS-ei direekce urdaşalan hanaa amarxan huuza baina. G. Zamsyyjev.

▽ ▽ ▽

Molotiilkonь xodo ebderne

Xoriiin aimagai, Xezengiin somonoi, Staalinai neremzete kolxoozoi tariaa soxizo baihan bygeed, Xezengiin MTS-te xabaatai „MK—1100“ molotiilko jyre xydelze exilheer xezee yni boloo.

Tariaa soxilgo exilhenhee xoişo mynee byxeli hara bolood baibaş, tere molotiilkiin xehen jyyme geze biratai xaragdanagyi. Molotiilkonь sag yrgelze ebderze, tende xydelxe johotoi 20-30 xydelmerişen yder 6 yxende prostoi bolz azalxengyi haatana. Aixabtar jixe gai garza uşaruulba.

Eneen tuxai MTS ei direekcede xelexede;—„ene bolbol aradai daisan Skvorcoov ba mixaanig Boroonikovai gemeer boloo jym“ geze xeleed, jamarş anxaral tabinagyi. Aradai daisanai xorololgiin xoişolonguudii usadxaxiin tylee Xezengiin MTS-ei şine direekce jyredee hanalaa tabixa geeşe gy?

Dolgiinoi.

GYRENEI DYYME BA BURIAAD-MONGOLŞUUD

Gurban zuun zilei torşo soo xaanta zasagai habarta baihan Buriaad-Mongol aradta Staalin Konstituuca bolbol ton jixe udxa şanartai baina. Buriaad-Mongol azalşadii gansaxanş xaan zasag daralza baigaa bişe, myn „eehediinь“ nojod, kulaaguud ba busa busa azal gyi elemeentnyyd daralalsaza, mylzelseze baigaa. Gansaxan le Oktiaabriiin socialiis revoliyyce, tedeniii dabxar darlaltahaa syleelze, Staalin Konstituuca bolbol revoliycioonno olon niitetei adalixan erxe syleeji olgohon baina.

Staalin Konstituuciin oroi xira deerehee Buriaad-Mongol aradai revoliyyciin urdateexi baidalii xaraxada, xizaargyi gynzegei nyxenei ojoorto, mylzegden darlagdaza baihan baina. Gansa negendee, ene nyxenei gynzegii ojoorto gerel tujaa nebteren orodogş baigaa haa, tedener Buriaad-Mongol aradai zol xubiii haizaruulxa argagyi baihan jym. Rossiin ... ba ygeitei jaduu tariaaşanai xydelmerişen xehen sociallis revoliyyce bolbol, Buriaad-Mongol aradai oroi gansxa naidamzanь baigaa. Gansaxan, xaanta zasagiie unagaxa ba esestenь byrzyaazi-pomeeşiguudai baiguulal tii unagaaxa jabadal xadaa, Bu riaad-Mongolşuudii dabxar dar laltahaa syleelze şadaxa bai ba. 1905 ondo, xaanta zasag ai genzede xyligdeed bariaanda baihan aguu jixe oros arad, xaan zasagai dura zorgonoi darlaltiin objeekto bolon saaşadaa ylexegyi gehen baigaa. Revoliyyce exilee. Yxexiin tuilda xyrter soşordohon xaan ba terenei zasag xadaa revoliycioonno aradai eriltii sag zuura xangaxa uşartal bolhon baigaa. Xaan bolbol oros aradai „erxe syle“ tuxai manifeest tolilozo, aradai tyleelegşedei, gyrenei zaxirgaanai gazarta „xabaadalsaxaar“ Gyrenei Dyyme geeşii „ygeze xairalhan“ baina. Xaanta zasag ene xeregii xaişaagaar tabixii oroldohon baigaab gexede, tere dyymede, ynexeeree azalşadai tyleelegşedii ys-eneer oruulxiin tulada, tereeniii xaan ba terenei zasagta tyşeg bolgoxiin tula nelieed oroldohon baina.

Ene Dyyme xadaa tere sagta jixeşeg sobiiti baigaa. Paarti bolbol byri eehediingee tyleelegşedii tere Dyymede oruulxii oroldodog baiba. Buriaad-Mongolşuudş ene Dyymii naidamzataigaar ugtahan baixa. Urdiinxi mete zuurşalagşad ba guigşad bişeer, xarin gyreniii xytelberilxe xuuliiin gazarta dyyren erxetei ba uşar johoo medexe xabaadagşad bolon orolsoxomnoi geze hanadag baigaa. Buriaad-Mongol aradai xereg eneenhee xoişo gazaa şalagdaza baixaa bolixo ba tedenei zuurşalga urda mete myre ulagyigeer orxigdoxoo bolixo beze geze tedener naidadag baigaa. Dyymede, tedenhee elьgehen „yrgen erxete“ pooslannigaнь sag yrgelze baixanь geze naidadag baigaa. Ede pooslanniguudanь Dyymede baixa zuuraa, Buriaad-Mongol aradai intereesii xuuliiin gazarta tabiza baixa. Buriaad-Mongol aradai intereesii xahahan xuuli tedenei tyleelegşiin zybşeelgyigeer batalagdan abtaxagyi geze naidadag baigaa.

Gyrenei Dyymii zarlaxa tuxai xaanai zaxirgaan tolilogdoxodo, Buriaad-Mongolşuud iigeze bodozo baidag baigaa. Zygeer, ene bodolgonь xadaa xaan zasagai baihan yjede xezeeş bejelyylegdexegyi bahaniinь eli baigaa.

Dyymede, darlagdahan nacionaalьnostьnuudai tyleelegşedii, tere saanaa zerlig xynyydii, xaanta zasag bailgaxa arganьgyi baigaa. „Sibiirei asuudalnuud“ geze zurnaalda buriaad asuudal tuşaa iime negen redakcioonno azaglalta jabahaniiinь.

„Buriaaduud xadaa Zyyn-Sibiirьdexi, nelieed olon tootoi ba busa tyreltenei nelieed kylь tyyrne pleemi baihanş haa, myn Gyrenei Dyymede tyleelegşegyi baixa bolno. Baigalai urdaxi mozlin byxii arad zonhoo gansaxan tyleelegşe baixa johotoi baigaa, zygeer tere tyleelegşe Buriaadai dundahaa baixa argagyi, jyb gexede, xamta 42 hungagşadhaa, tedener, 15 hungagşadtai baina“.

Iigeze, Buriaad-Mongolşuud xadaa gyrenei Dyymede tyleelegejee ugtalan xahagdahan baigaa. Gebeş, tedener eeheliingee suglaa xuraal byride Gyrenei Dyymede tyleelegşii bailgaxa erxe ygexiin tuxai erilte xehen rezoliyycii sag yrgelze abdag hen. Gansaxan le, Gyrenei xojordoxi Dyymele, Buriaad-Mongolşuud negexen deputaadtai baihan. Ene deputaadai tylee nojod—feodaalьna elemeentnyyd kulaaguud-kapitaliis elemeentnyydei xoorondo temeseen boldog baigaa. Azalşadai tyleelegşed, ene gansaxan deputaadai hungaltada xabaadalsaza şadaxagyi baihanь xendeş eli baina.

1907 onoi apreeliiin 7-do hungagşad Buriaaduudai tusxai suglaan Çitiin goorodto bolzo, ene suglaanda deere dursagdahan xojor gryype dairaldahan baigaa. Iigeze yni udaan: ysed şanga temeselei eseste, eedelze baigaa nacionaalьna byrzyaaziiin tyleelegşe Bata-Dalai Oşiirov gedeg hungagdahan baigaa xa. Sioliipin gegşiin gargahan, 1907 onoi ijyyniiin xuuliaar, Buriaaduudii „kramoolьniguud“ geze Dyymede ali ba tyleelelgiinь xahahan baina.

Buriaad-Mongolşuudai, Gyrenei Dyymede tyleelegşiimnei daxin bailgiit gehen zuurşalgadanь xaanta zasag bolbol Irkyytskiin generaal-gybernaator Selivaanov gedegeer damzuulan, buriaaduud xadaa „byynteşed“ baihan tuladaa Gyrenei Dyymede tyleelegşetei baiza şadaxagyi geze xariuu abhan baigaa. „Byynteşed“ geze nerelhen uşaranь xadaa buriaaduud xen byxenei medeegeer niuusa daldagyigeer alibaa zuurşalalga barin meniisterei kanceliaarta orolsohon baigaa jym. Aguu jixe Soveed Sojuuzai adali tegşe erxetei graazdanuud bidener, Verxoovno Soveedai hungaltii exilxe geze baixadamnai, Buriaad-Mongol aradta xaan ba terenei zasagai, iimeer xandadag baihanь xezee xezeen eixide oroxodoo toboin elirze xaragdana.

Xaanta zasagai iime jabuulgii eris tes zyrişeze Buriaad-Mongolşuudii ymeeregşedii, Gyrenei Dyymiin geşyydei dundahaa olhon baigaa. Edenь (bolьşeviiguud) baihan baigaa. Buriaad-Mongolşuud xadaa, busad jamar negen xynyydhee tuhalamza eriee bişe, xarin gyrenei Dyymiin sociaal-demokratiis traakcahaa tuhalamza erihen baina. Ene uşar bolbol ton zigtei uşar myn. Neereeş, Dyymiin tribyyn deerehee nege sociaal-demokraad yge xelexe zuuraa, xaanta zasagai nacionaalьna poliitikii eris şyymzelze, tere yjede Dyymede tyleelegşenergyi baihan buriaad ba kirgiiz g.m yndehetenei intereesii arşalan yge xelehen baigaa.

Gyrenei Dyymiin sociaal-demokratiis fraakcada Buriaad-Mongolşuuhaa, xandahan xandalga ba ene fraakciin tyleelegşiin, darlagdahan aradai intereesii xamagaalan xelehen ygenyydenь demii bişe baigaa. Gansaxan le bolьşeviig paarti bolbol nacionaalьna asuudalnuudii zybeer şiidxeze şadaxa paarti myn baihiinь, tyyxe barimtalna. Ene jyn deerehee bolnob gexede, ene paartiii emxidxegşed ba xytelberilegşed xadaa, aguu jixe Maarksii daxan jabagşad ba terenei hurgaalii yrgelzelegşed—Leenin ba Staalin gegşed baihan deerehee bolno. Mynee, Soveed Sojuuziin byxii arad bolbol komuniis paarti ba araduudai voozdь nyxer Staalinai sesen xytelberi doroilagşanarai triymfaalьna dabxilgaar nege xyn mete gar garhaa barisaldan Verxoovno Soveedai hungaltada dytelen jabaza jabana. Ene alxalalganuud soonь manai aguu jixe epooxiin riitmii xaraza, „aguu jixe Staalinda bajar!“ gehen milioon tooto azalşanai sengelig xyxiyy abiaaji sonosonobdi.

Ş.

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo V. LODOOJEV.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор—3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел — 7-55, промотдел — 5-07.

Ypolglavliit 1249

BMASSR-ei Azyiledberiiin Arkomaadai tipograafi